Budapest, 1892. junius 8-án | Jüdisches Volksblatt. | II. évfolyam 66 sz.

יידישעס פאָלקסבלאַטט.

אונפארטייאישעס ארגאן פיר פאָליטיק אונד יידישע אינטערעססען.

Megjelenik hetenkint 3-szor: hétfőn, szerdán és pénteken.
ערשיינט דרייםאל וואָכענטליך: מאָנטאג, מיטטוואָך אונד פרייטאג.
אנצייגען אונד קאָנקורזע פאָן געמיינדען ווערדען בילליגסט בערעכנעט.
רעדאקציאָן אונד עקספעדיציאָן: בודאפעסט, וואורמהאָף.

פרענומעראציאנסגעלדער, זאָ וויא אללע זענדונגען זינד צו ריכטען אן דיא רעדאקציאָן דעס „יידישעס פאלקסבלאטט" בודאפעסט, וואורמהאָף.

Előfizetési árak: Egész évre 8 frt, félévre 4 frt, negyedévre 2 frt.
פרענומעראציאָנס-פרייז דעס בלאטטעס:
פיר עסטערייך-אונגארן:
גאנציאהריג 8 גולד', האלביאהריג 4 גולד', פיערטעליאהריג 2 גולד'.
פיר דאס אויסלאנד:
גאנציאהריג 10 גולד', האלביאהריג 5 גולד', פיערטעליאהריג 2 גולד'. 50 קר

בודאפעסט מיטטוואָך י"ג סיון תרנ"ב.

Felelős szerkesztő: DORNBUSCH MÓR.
הערויסגעבער אונד רעדאקטער: מ' ד אָ ר נ ב ו ש.

צווייטער יאהרגאנג, נוממער 66

☛ דיעניגען הערדען אבאָננענטען, דערען פראָנומעראציאָן אם 1. יוני צו ענדע גינג, ווערדען אום ערנייערונג דערזעלבען ערזוכט, דאמיט קיינע אונטערברעכונג אין דער צוזענדונג דעס בלאטטעס אן איהרע אדרעססע איינטרעטע.

וויר מאכען דיא געעהרטען הערדען אבאָננענטען, דערען פראָנומעראציאָן צו ענדע איזט, זאָוויא דיא בייא איינטרעטענדען פראָנומעראנטען דאראויף אויפמערקזאם, דאס זיא בייא דער איינצאהלונג דיא אין סעפאראטאבדרוקק ערשיענענען האָכאינטערעסאנטען ערצאהלונגען „אריסטאָקראט אונד יודע" אונד „איין געטויפטער יודע אם רוסישען קאיזערהאָפע" פאָן אונס בעאנשפרוכען קאָננען. אויך פערלאנגען ווערדען דיעזעביידען ראָמאנע יעדעם בייא איינצאהלונג דער פראָנומעראציאָן זאָפאָרט צוגעשיקקט.

לכבוד

הוד אדוננו רב־החסד ואב־הרחמים, הפורש כנפי חסדו על כל החוסים בצל שבטו,

המלך פרנץ יוסף הראשון

ה' עליו יהיה וקרנו וקרן ביתו ירום בכבוד, על דברת חג היובל ביום השלשה־עשר לחדש סיון לשנת ה'תרנ"ב, יום מלאות

חמש ועשרים שנה להנתן כתר־המלכות בראשו,

מגש בהדרת כבוד מאת עבדו הנאמן

צבי הלוי איש הורוויץ

רב אב"ד בעיר

הערמאנגשטאדט.

„כִּי תְקַדְּמֶנּוּ בִּרְכֹת טוֹב
תָּשִׁית לְרֹאשׁוֹ עֲטֶרֶת פָּז."

(תהלים כ"א ד'.)

שִׁירַת־הַיּוֹבֵל.

רַק גִּילָה, רַק חֶדְוָה בְּאַרְמוֹן, בְּסֻכָּה;
קוֹל עֹז יִתְּנוּ בְּרָכוֹת שׁוּעַ וּמֶרְכָּא;
עַמֵּי הָאָרֶץ יִשְׂמְחוּ וִירַנֵּנוּ:
כִּי בְּיוֹם זֶה לִפְנֵי חָמֵשׁ וְעֶשְׂרִים שָׁנָה
לְצֶדֶק מָלַךְ מֶלֶךְ־חֶסֶד וְלֶב־מַתָּנָה —
בְּהִנָּתֵן הַכֶּתֶר בְּרֹאשׁ פְרַנְץ יוֹסֵף מַלְכֵּנוּ.

יוֹבֵל תֵּת־כֶּתֶר־מַלְכוּת בְּרֹאשׁוֹ מַה־נִּכְבָּד הוּא!
יַחַד עָשִׁיר וְאֶבְיוֹן יָחוֹגוּהוּ,
וְחַג זֶה אָמְנָה חַג־מִשְׁנֶה הוּא לָנוּ:
חַג הוֹד תִּפְאֶרֶת אֲ ד וֹ נֵ נ וּ הַמֶּלֶךְ,
לְמִשְׁמַעְתּוֹ סָרִים מְדִינָה וָפֶלֶךְ,
וְחַג אָ בִ י נ וּ הַטּוֹב, אַב כֻּלָּנוּ.

כִּי לֹא כְּכָל מַלְכֵי הַגּוֹיִם מַלְכֵּנוּ
וְלֹא כַּמּוֹשְׁלִים בְּשֵׁבֶט נוֹגֵשׂ מוֹשְׁלֵנוּ,
עַמֵּי הוּנְגַרְיָאָה, הָגִיגִי בִּינוּ!
לְעִתּוֹת בַּצָּרָה יֵצַר לוֹ בְּצָרַתְכֶם,
וְיִשְׂמַח כְּאָב אֶת־בָּנָיו בְּשִׂמְחַתְכֶם:
הוּא מֶ לֶ ךְ אַרְצֵנוּ וְהוּא אַף אָ בִ י נ וּ!

מִיּוֹם נִתַּן בְּרֹאשׁוֹ כֶּתֶר הַמְּלוּכָה,
וַיֵּשֶׁב עַל הַכִּסֵּא, כֵּס הַמַּמְלָכָה,
וַיַּצְלִיחֵהוּ לִמְלוּכָה אֲדוֹן הָאֲדוֹנִים,
הֵטִיב אֶת־עַמָּיו הַפְלֵא וָפֶלֶא:
דְּ ר וֹ ר קָרָא וַיּוֹצִיאֵם מִבֵּית־כֶּלֶא
וַיִּרְצֵם מְאֹד כְּאָב יִרְצֶה בָּנִים.

עַל־כֵּן חַג יוֹבֵל זֶה יָחוֹגוּ כֻלָּם,
בִּתְפִלָּה יְקַדְּמוּ בּוֹרֵא הָעוֹלָם,
אֶל מֶלֶךְ הַמְּלָכִים יִתְחַנָּנוּ:
שָׁנִים רַבּוֹת יוֹסֵף עַל שְׁנוֹתָיו,
אַף בָּרֵךְ יְבָרְכֵהוּ בְּכָל מַעֲשָׂיו
וִינַשֵּׂא לְמַעְלָה כִּסֵּא אֲדוֹנֵנוּ!

וְגַם בְּאָהֳלֵי יַעֲקֹב, בְּמִשְׁכְּנוֹת יִשְׂרָאֵל
עַיִן נוֹשְׂאִים הַשָּׁמַיְמָה לָאֵל,
לִכְבוֹד מְגִנָּם הָרַחֲמָן יְרַנֵּנוּ;
בֵּין רִבּוֹא קוֹלוֹת, מַקְהֵלָה גְּדוֹלָה,
יִשָּׁמַע הַיּוֹם גַּם קוֹל אֻמָּה דַלָּה:
„יְחִי פְ רַ נְ ץ י וֹ סֵ ף הָ רִ א שׁ וֹ ן מַלְכֵּנוּ!"

קאיזער ווילהעלם אונד צאר אלעקסאנדער.

— צוזאממענקונפט דער ביידען קאיזער אין קיעל. —

וויר שרייבען דיעזע צייליען אם אבענד דעס 7. יוני, דעם טאגעס, פיר וועלכען דיא בעגעגנונג צווישען דען ביידען קאיזערן פאָן דייטשלאנד אונד פאָן רוסלאנד אָפפיציעלל אנגעזאגט איזט. אָב דיעזעלבע ווירקליך שטאטטגעפונדען האט אָדער וויעדער איינמאל פערשאָבען ווארדע, דאריבער ווערדען טעלעגראפישע מעלדונגען בעריכטען.

דאס דיעזעם בעזוך דעם רוסישען קאיזערס קיינע אללצו גראָסע פאָליטישע בעדייטונג בייצומעססען איזט, דאריבער הערשט קיין צווייפעל. מאן האט עס היער מיט איינעם בלאָסען האָפליכקייטס-אקט צו טהון, איבער וועלכען דער צאר, ווענן ער עס אויך וואָללטע, זיך ניכט גוט הינוועגזעטצען קאָנן. דער דייטשע האָף האט איהם איבריגענס דיא זאכע זעהר לייכט געמאכט, אינדעם ער ניכט דאראויף בעהארטע, דאס דער געגענ-בעזוך, וועלכען צאר אלעקסאנדער דעם דייטשען קאיזער שולדעט אין ב ע ר ל י ן שטאטטפינדע.

דעם בעזוכע, אָדער אייגענטליך דער „בעגעגנונג", איזט אן אונד פיר זיך — וויא געזאגט — קיינע פאָליטישע בעדייטונג צוצושרייבען, וואָהל אבער דער טהאטזאכע, דאס זיך דער רוסישע קאיזער דיעזער בעגעגנונג ניכט ענטציעהען קאָננטע. מאן זיעהט אין דיעזער טהאטזאכע איין צייכען פיר דאס פ ר י ע ד ע נ ס-ב ע ד י ר פ נ י ס, וועלכעס — פאָרלייפיג אונד פיר דיא נאָכסטע צוקונפט — אין רוסלאנד הערשט. דאס צארענ-רייך איזט נאָך ניכט גענוגזאם פאָרבערייטעט, אום יענע שפאננונג צו פראָוואָצירען, דערען עס בעדארף, דאמיט איין פאָרוואנד צום קריעגע געשאפפען ווערדע. רוסלאנד האט זיך נאָך ניכט פאָן דען שלאָגען ערהאָלט, דיא איהם דאס שיקקזאל פערזעטצטע; דיא פאָלגען דער ה ו נ ג ע ר ס נ אָ ט ה לאססען זיך ניכט אים קורצען צייטרוימע פאָן וואָכען אָדער מאָנאטען, יא ניכט איינמאל וואָהרענד דער דויער פאָן וועניגען יאהרען אבוואָלצען. עס בעדארף איינער לאָנגערען צ'יט דעס פריעדענס, דאמיט דאס לאנד זיך וויעדער שטאָרקע אונד אלל דאס, אָדער צומינדעסט איינען טהייל דאפאָן, איינבריגנע, וואס עס דורך דיא פערהאָנגניספאָללע מיסס-ערנטע פערלאָרען האט. קעננער דער ווירטהשאפטליכען לאגע רוסלאנדס בעהויפטען זאָגאר, דאס דיעזעס אויך אין דען נאָכסטען יאהרען אויף איינע גוטע ערנטע ניכט רעכנען דירפע.

איין הויפט-הינדערניס, וועלכעס דעם רוסישען ריעזען דיא האָנדע בינדעט אונד איהן פיר יעדע קריעגערישע אקציאָן אונפאָהיג מאכט, איזט בעקאָננטליך דער נ י ה י ל י ס מ ו ס, דער אימטער וויעדער צו נייעם לעבען ערוואכט, זאָ אָפט דיא מאסגעבענדען קרייזע גלויבען, ער זייא ענדליך לאהמגעלעגט. דער דעספאָטיזמוס, דער אם רוסישען האָפע איינגעבירגערט איזט, קאנן אָדער וויל עס ניכט בעגרייפען, דאס זיך דיא צאהל דער פערשוואָרער אונד רעוואָלוציאָנאָרע אים צארענ-רייכע נור דאנן פערריגגערן לאססע, ווענן מאן זיך צו דעם ענטשלוססע אויפראפפט, דעם פאָלקע זיין רעכט צו געבען. דיא רוסישען מאכטהאבער שרעקקען פאָר דער אנווענדונג דיעזעס איינציג ריכטיגען מיטטעלס צוריקק, וויל זיא דער מיינונג זינד, דאס נור איין געקנעכטעטעס אונד געקנעבעלטעס פאָלק זיך שטראמם רעגיערען לאססע. זיא וואָללען אויך ניכט אויף דען גערינגסטען טהייל איהרער מאכט פערציכטען, אונד זיא פירכטען, דורך איין קליין וועניג פרייהייט ערסט רעכט דער רעוואָלוציאָן טהיר אונד טהאָר צו אָפפנען.

אונטער זאָלכען אומשטאָנדען פאָללט עס רוסלאנד ביים בעסטען ווילען זעהר שווער, אן דיא פערווירקליכונג זיינער עראָבערונגס-פלאָנע צו דענקען. עס קאנן דיעזע פלאָנע נור פאָרטשפינגען אונד איינע געלעגענהייט צור רעאליזירונג דערזעלבען אבווארטען. דאס עס זיך פיר דיעזע געלעגענהייט טהאטזאָכליך פאָרבערייטעט, ווייסס יא אללע וועלט. דיא אונגעהייערען ריסטונגען רוסלאנדס, דיא צוזאממענציעהונג זא פיעלער שטרייט-קראָפטע אן דען גרענצען,

וועלכען פיר דאס בעטרעפּפענדע יאהר פיער פינפטעל איינער דעם אמטליך ערמיטטעלטען קאָנזום ענטשפרעכענדען יאָהרליכען שפּירִיטוס-געטראַנקשטייער אלס שפּירִיטוס-שאנקשטייער וועדער אים וועגע דער אבלאָזונג נאָך דער פּערפאכטונג צו זיכערן מאָגליך וואַרע; 3.) אין וועלכען דיא געמיינדע דיעס ווינשט.

אויסנאהמסווייזע דארף דיא אויסשליעסליכע שפּירִיטוס-שאנקבערעכטיגונג יעדאָך האָכסטענס אין פיער קאָמיטאטען אויף דעם גאנצען געביעטע דעם קאָמיטאטס געלטענד געמאכט ווערדען. דער האָכסטע פּרייז דעם פאָן דעם פּאַכטער דער אויסשליעסליכען שאנקבערעכטיגונג אויסגעשאַנקטען אָרדינאַרען בראנטוויינס איזט אין דעם מיט דעם פּאַכטער אבצושליעסענדען פּערטראגע פּעסטצושטעללען. — דער פּאַכטער דער אויסשליעסליכען שפּירִיטוס-שאנקבערעכטיגונג איזט פּערפּפליכטעט, אללען יענען, וועלכע אין דער בעטרעפּפענדען געמיינדע איינע אויסשאנק-ליצענץ אויף וויין אונד ביער ערהאלטען האבען אונד זיך אויך מיט שפּירִיטוס-אויסשאנק בעשאַפטיגען וואָללען, דיא ערפאָרדערליכען קוואנטיטאַטען שפּירִיטוס (בראנטוויין אום 10 פּערצענט אונטער דעם אים פּערטראגע בעשטיממטען האָכסטען פּרייזע) צו פּערקויפען.

10. דיא בעשטיממונגען דעם פּאראגר' 7 דעם געזעטץ-ארטיקעלס 26 פאָם יאהרע 1890 טרעטען אין בעציעהונג אויף ביער אונד וויין אויסער קראפט אונד בלייבען נור אין בעציעהונג אויף געבראננטע גייסטיגע געטראַנקע אין געלטונג.

11. אונטער דען פאָם פינאנצמיניסטער אים פּעראָרדנונגס-וועגע פעסטצושטעללענדען בעדינגונגען ווירד געשטאטטעט, דאס יענער שפּירִיטוס, וועלכער פאָן גראָססהאַנדלערן אונד פאָן וויינפּראָדוצענטען, דיא איינע קעללער-מאניפּולאציאָן אין גראָססער אויסדעהנונג בעטרייבען, צו אידרען ווייַנען בעהופס העבונג דעם שפּריט-געהאלטעס דערזעלבען בייגעמענגט ווירד, פאָן דער שפּירִיטוס-שאנקשטייער בעפרייט ווערדע. עבענזאָ ווירד דער שטייערפרייהייט טהיילהאפטיג יענער שפּירִיטוס, וועלכער פאָן וויססענשאפטליכען אינסטיטוטען צו וויססענשאפטליכען צוועקקען פּערברויכט ווירד. דיעזע ערלויבניסס קאנן אויך זאָלכען געמיינדען געגעבען ווערדען, אין וועלכען דאס שפּירִיטוס-שאנקרעכט אויף גרונדלאגע דער אויסשליעסליכקייט געזיכערט איזט.

12. אים פאללע נייא-ארטיגע גייסטיגע געטראַנקע אין דען פערקעהר געבראכט ווערדען, ווירד אים פּעראָרדנונגס-וועגע פעסטגעשטעללט, אונטער וועלכען שטייערזאַטץ זאָלכע געטראַנקע איינצורייהען זינד.

13. אין קראָאציען-סלאוואָניען טרעטען נור דיא פּאראגראפּע 11 אונד 12 דעם געגענוואַרטיגען געזעטצעס אינס לעבען, אים איבריגען בלייבען דיא ביזהעריגען בעשטיממונגען מיט דער אַנדערונג אין קראפט, דאסס דאס שטאאטס-אַראר אויך איבער דען 31. דעצעמבער 1892 הינויס בערעכטיגט איזט, אין אָפפענען געמיינדען דאס שאנקגעפאַללע אויף גרונדלאגע דער אויסשליעססליכקייט צו זיכערן.

14. דיעזעס געזעטץ טריטט אם 1. יאַננער 1893 אינס לעבען.

אין אונגארן האָרען דיא אויף דיא יאהרע 1893 אונד 1894 זיך ערשטרעקקענדען אבלאָזונגס-אונד פּאכט-פּערטראַגע מיט דעם 31. דעצעמבער 1892 אויף. אנלאַססליך דיעזעס אויפהאָרענס קאָננען וועדער דיא אבגעלאָזטען געמיינדען אָדער פּארטייען, נאָך דיא פּאַכטער געגען דאס אַראר אירגענד-וועלכע שאדענערזאטצ-אנשפריכע געלטענד מאכען.

בריעפקאסטען דער רעדאקציאָן.

העררן ס' מיללער אין סיללייַן: דער אויסגעגעבענע בעריכט גילט פיר דיא גאנצע וואָכע. — "מאטריקענ-פיהרער": עס פרייט אונס, דאס זיא אלס פאכמאנן אונזערע נאָך ראָזענבערג ערטהיילטע אנטוואָרט פיר ריכטיג פינדען.

וויר זינד עבען ניכט זאָ קנאבענהאפט אונד זאָ פערשראָבען, אום איינע אנטוואָרט צו געבען, וועלכע אויף דיא פראגע גאר ניכט פאססט. אין דיעזעם פאללע לויטעטע דיעזעלבע, אָב דער מאטריקען-פיהרער בערעכטיגט זייא, בייא אנצייגע איינעס טאָדעס-פאללעס איינע געביהר צו פאָרדערן. דאס ער היעצו ניכט בערעכטיגט איזט, ווייסס יעדערמאנן. דאס מאטריקעל-געזעטץ בעשטיממט דיא טאקסע פאָן 50 קר' נאָך יעדער איינטראגונג („minden bevezetés után") דאס איזט דאָך גאנץ וואס אנדערעס. גליקקליכערווייזע געהאָרען אין דען יידישען געמיינדען דיא ענאָסטישען מאטריקענ-פיהרער, דיא פיר איהרען פאָרטהייל איהרע גוטע איבערצייגונג פערשאכערן, צו דען גראָססטען זעלטענהייטען. — העררן ל' ה' אין גראָססווארדיין: ווענן זיא שאָן לאכען, ווארום צאָגערן זיא, איהרען פאָללען נאמען צו נעננען? דער „בילארד-טיש" שטעהט דאָרט אים נאָמינאטיוו, דאס גאסט-אָדער ווירטס-הויז יעדאָך אים אקקוזאטיוו; דארנאך דארף אלזאָ דער בילארד-טיש איין גאסטהויז אויפשטעללען. ערוואַרטען זיא דענן עטוואס בעססערעס פאָן זאָ בלאָדזינניגעם געליכטער, דאס ניכט איינמאל רעכט ווייסס, אום וואס עס בעפראנט ווירד? הערצליכען גרוס! וואס דיא אננאָנסע בעטריפפט, ביטטען וויר אום איינזענדונג דעם טעקסטעס דערזעלבען. — העררן איג' מארקאָוויטש אין גאלסעטש: ניין, עס איזט קיין אירטהום. זיא האבען אם 3. פעבער איהרע פראַנומעראציאָן אויף דרייא מאָנאטע, אלזאָ ביז 1. מאי, ערנייערט. — נאך מעדיאסוי: וויר האבען איהרען אויפטראג דעם בעטרעפּפענדען איבערגעבען. דערזעלבע זאגטע אונס, דאס דיא נאכנאהמע דיא זענדונג אונגעמיין פערטהייערט. וואס דאס אנדערע בעטריפפט, מוססטע עס וועגען מאנגעלס אן רוים וועגבלייבען. — העררן ס' פריעד אין טשוטשא: האָפפענטליך האבען זיא דאס בעשטעללטע שאָן ערהאלטען. לאָזע ניכט געצאָגען. — נאך נ'-מיהאלי: דער דעפּראווידאנט יאַנער, וועלכער דיא ראָטהשילד'שע קאססא בעשטאָהלען האט, איזט כריסט. — העררן אבר' שטערן אין נ'-פאָדעמעש: דאס געווינשטע פינדען זיא אין דער היעזיגען נוממער אונזערעס בלאטטעס. — ניכט געצאָגען זינד דיא לאָזע דער העררען: העללמאנן אונד שמיעל אין קלויזענבורג, וו' ווילליגער אין וואָלויץ, ס' וויטטמאנן אין קיש-באבאָט, A. J. אין פעלשאָ-סאָוואטה, אונד D. R. אין G.

וואארען-בעריכט.

בודאפעסטער געטריידע- אונד פּראָדוקטען-געשאַפט.

ווייצען. עס ווארדען 100,000 מעטערצענטנער פערקויפט. דיא פרייזע זינד געגען דיא פאָרוואָכע אום 5 קר' האָהער. מאי-יוני-ווייצען 8.64, הערבסט-ווייצען 8.11.

קאָרן. דאס געשאַפט וואר בעססער. מיטטעלוואארע פאָן 8 גולדען 25 קר' ביז 8 גולדען 55 קר', פּרימא פאָן 8 גולדען 50 קר' ביז 8 גולדען 60 קר'. אומזאַטץ 6.000 מעטערצענטנער.

גערסטע. פוטטער- אונד ראָלל-גערסטע 2500 מטצ' אבזאַטץ. מאן בעצאהלטע: מיטטעל-וואארע פאָן 5 גולד' 38 קר' ביז 5 גולד' 65 קר', בעססערע וואארע פאָן 5 גולד' 70 קר' ביז 5 גולד' 80 קר'. מאלצ-גערסטע זעהר גערינגער אבזאַטץ.

האפער. בייא מאַסיגעם אויסגעבאָט ווארדען 4000 מעטערצענטנער אומגעזעטצט. מערקאנטיל-האפער ווארדע פאָן 5 גולד' 30 קר' ביז 5 גולד' 40 קר', באהנוואארע פאָן 5 גולד' 65 קר' ביז 5 גולד' 70 קר', פּרימא פאָן 5 גולד' 70 קר' ביז 5 גולד' 80 קר' נייער האפער פאָן — גולד' — קר' ביז — גולד' — קר' בעצאהלט.

מעהל-פרייזע.

נומ'	0	1	2	3	4	5	6	7
פרייז	15.30	14.20	13.50	12.80	12.20	11.60	10.20	9.20

נומ'	8	$8\frac{1}{2}$	$8\frac{3}{4}$	9	קלייע גראָב	פיין
פרייז	7.—	—.—	—.—	—.—	4.20	4.20

פפלוימען. מאן בעצאהלטע: באָסנישע 75 שטיק פער ½ קילאָגראמם צו פל' 25.—, 85 שטיקק צו פל' 21.42, סערבישע אוזאנס צו פל' 14.70, מערקאנטיל-וואארע צו פל' —.—. פאָן 120 שטיקקיגען באָסנישען ווארדע איין קוואנטום צו פל' 16.—, אונד 100 שטיקיגע צו פל' 16.08 געשלאָססען. דאס געשאַפט שליעסט אין געדריקקטער שטיממונג. אומזאַטץ 3000 מעטערצענטנער.

שפּירִיטוס. מאן בעצאהלט ראָהשפּירִיטוס אונפערשטייערט 17 גולד' 50 קר', פערשטייערטע ראפפינאדע 55 גולד' — קר', אן קאָנזומענטען — גולד' — קר'.

אונשליטט (חלב). דיא נאכפראגע איזט גערינג. קערנ-אונשליטט איזט מיט 35 פל. — קר. ביז 35 פל. 5 קר צו נאָטירען.

אייער. פּרימא קיסטען-אייער צו 1440 שט' פל' 28 מינדערע צו 27 גולדען — קר', קאָרב-וואארע 50 ביז 52 שטיקק פיר 1 גולדען.

וויענער אייער-בעריכט. בויערן-וואארע 49 ביז 50 שטיקק פיר 1 גולד', קיסטען-אייער האָכפּרימא פל' 28.50, פּרימא 27.50 פל', קאלק-אייער—שטיקק פיר 1 גולדען.

ראָהע הייטע. מאן בעצאהלטע: אונגארישע שווערע אָכסען-הייטע פאָן 80 ביז 85 גולד', קוה-הייטע 80 ביז 82 גולד', קנייפען פאָן 120 ביז 130 גולד', פיטטלינגע פאָן 90 ביז 95 גולד' פער 100 קילאָגראמם. ראָססהייטע שווערע פאָן 9 גולד' — קר' ביז 10 גולד' 50 קר', לייכטע פאָן 7 גולד' 50 קר' ביז 8 גולד, 50 קר' פער פאאר.

לאָטטאָציעהונג פאָם 4. יוני 1892.

וויען	90	76	36	61	73
גראַץ	48	68	52	43	12
טעמעשוואר	80	6	24	12	37

קאָנקורז.

אין דער אָרטהאָדאָקסען איזר' געמיינדע צו Nyir-Bogát איזט דיא שטעללע איינעס שו"ב אונד מ"צ, דער צוגלייך איין טיכטיגער בעל תפלה אונד בעל קורא איזט, צו בעזעטצען. געהאלט 8 גולדען וואָכענטליך, פרייע וואָהנונג, גאנצע שחיטה אונד נעבענ-עמאָלומענטע. — רעפלעקטאנטען מיססען פערזאָנליך איהרע קבלות אונד התרות פאָן אנערקאננטען אָרטהאָדאָקסען רבנים פאָרצייגען. דעם אקצעפּטירטען ווערדען דיא רייזע-קאָסטען פערגיטעט.

בוגאד, יום ה' פ' אחרי תרנ"ב לפ"ק.

יצחק כ"ץ
פראזעס

צום קראָנונגס-יובילעאום

עמפּפיעהלט איהר רייכהאלטיגעם לאגער אללער גאטטונגען ספרים אונד טליתים, גאָלד- אונד זילבער-באָרטען, תפלין ציצית, מזוזות, ספרי תורה, פרוכת אונד מאנטערל מיט דען שאָנסטען גאָלד-שטיקקערייען, סידורים אין סאממט, לעדער, ביין אונד עלפענביין, מחזורים אונגאריש, דייטש, יידיש-דייטש א 4 אונד 9 באַנדע צו אייסערסטען נעטטאָ-פרייזען

דיא בוכהאנדלונג איגנאץ שווארץ,
בודאפעסט, קאָניגסגאססע 3.

רעגאלפאַכטער,

וועלכע אויף קאלטעם וועגע לייכט אונד גוט

רום, שליוואָוויטץ, טרעבער, לאגער,

זאָוויא אללע גאטטונגען גייסטיגער געטראַנקע ערצייגען וואללען, בעליעבען זיך אן דיא זייט 1862 בעשטעהענדע אַטהערישע אָלע, עססענצענ- אונד קאָמפּאָזיציאָנענ-פאבריק פאָן

Jac. Ripper & Bruder,

Budapest, Trommelgasse I.

צו ווענדען, וואָ זיא אנלייטונגען, ומאניפולאציאָנסביכער אונד פרייזליסטען גראטיס אונד פראנקאָ ערהאלטען.

Herausgeber und Redacteur: M. Dornbusch.

Budapest, 1892. Druck von Sam. Márkus, Dorotheagasse 6, (Wurmhof.)

דורך איינען בליטצשלאג ענטציננדעט. טיטוסוויללע איזט צור האֶלפטע אבגעבראננט וויא פערלויטעט, זאָללען 150 פערזאָנען צוגרונדע געגאנגען זיין. נאך ווייטערען מעלדונגען בעמאֶכטיגטע זיך דער בעפאָלקערונג פאָן טיטוסוויללע אונד אָיל-ציטי בייא דעם איינטרעטען דער קאטאסטראָפע איין אונבעשרייבליכער שרעקקען. דיא איינוואָהנער פליכטעטען זיך אויף דיא האָכגעלעגענען שטעללען דער אומגעגענד. צאהלרייכע פערזאָנען, דארונטער פרויען אונד קינדער, זינד טהיילס דורך וואססער, טהיילס דורך פלאממען אומגעקאָממען. דיא צאהל דער טאָדטען איזט אויף מינדעסטענס 150 אנגעגעבען. אין אָיל-ציטי אלליין ווארדען 100 אויפגעפונדען. צאהלרייכע פערזאָנען זינד נאָך פערמיססט. דער שאדען זאָלל מעהרערע מיליאָנען דאָללארס בעטראגען.״

איינגעזענדעט.*)

אל הובבי התורה ומוכרי ספרים

אודיע כי בעזה״י הוצאתי לאור ספר יקר „חתם סופר על סוגיות הש״ס״ מכתב יד קודש הגאון בעל שו״ת חתם סופר זצ״ל עם הערותי והגהותי. מחירו 2 פל׳. גם הו״ל ספר „דרכה של תורה״ מורה דרך ונתיב התלמוד בכללים ויסודות בהלכה ואגדה. יכיל ז׳ דרכים: א׳) דרך המדות. ב) דרך הלשון. ג) דרך המשנה. ד) דרך הגמ׳. ה) דרך המקשה. ו) דרך המתרץ. ז) דרך האגדה. מאתי שלמה אהרן ווערטהיימער. מחירו 1 פל׳.

— למו״ם ולקונה מהם הרבה יותן ראבאט הגון —

כן נמצא אצלי איזה עקזעמפ׳ „חדושי הר״ן (מפרש הרי״ף) על מס׳ עבודה זרה״ הדפסתי מכתב יד עתיק עם הערותי מחירו 1 פל׳. ספר „פרקי היכלות לר׳ ישמעאל כה״ג וצוואת נפתלי״ הדפסתי מכת״י עתיק. מחירו 1 פל׳. ספרי „אבל משה״ 50 קר׳. „קדיש לעלם״ באור על הקדיש ומקורו בד׳ הז״ל עם מאמר „עיר וקדיש״ בסופו מאתי 50 קר׳. והזריז לקנותם בשכר. — הכסף יוכלו לשלוח ע״י פאָסט-אנווייזונג על אדרעססע זאת:

Rabbi S. Wertheimer

Jerusalem.

*) פיר פאָרם אונד איגהאלט דיעזער רובריק איזט דיא רעדאקציאָן ניכט פעראנטוואָרטליך.

האנדעל אונד פערקעהר.

(אייזענבאהנ-אנגעלעגענהייטען.) דאס האנדעלס-מיניסטעריום האט פאָלגענדע פאָר-קאָנצעססיאָנען צום בויע פאָן אייזענבאהנען ערטהיילט: דעם רייכסטאגס-אבגעאָרדנעטען לאַטינאָוויטש פיר איינע לאָקאלבאהן פאָן נייזאטץ איבער זאָמבאָר ביז באיא אויף 1 יאהר, דעם דעפוטירטען יוליוס שאנהי אונד דעם בויא-אונטערנעהמער מאקס נײשלאָס פיר איינע לאָקאלבאהן פאָן פרעסבורג ביז דונא-סערדאהעלי אויף 1 יאהר.

(קאסערנ-בויא.) דיא שטאדט נייהייזעל בעשלאָסס צור אונטערברינגונג דער .1 עסקאדראָן דעם .6 האָנוועד-הוסארענ-רעגימענטס איינע קאסערנע צו ערבויען אונד שרייבט צור פערגעבונג דער היעבייא ערפאָרדערליכען בויא-ארבייטען פיר דען .18 יוני 9 אוהר פאָרמיטטאגס איינע אָפפערט-פערהאנדלונג אויס. קאָסטענפאָראנשלאג פל׳ 121.634.13. וואדיאום דעססען 5 פערצענט, וועלכעס זאממט דעם אָפפערט בייא דער שטאָדטישען קאססא אין נייהייזעל צו ערלעגען איזט. דיא בויא-פלאֶנע, דעטאיללירטען קאָסטענ-פאָראנשלאֶגע אונד זאָנסטיגען דאטען קאָננען וואֶהרענד דער אמטס-שטונדען בײם שטאָדטישען מאגיסטראטע בעזיכטיגט ווערדען.

(קאָהלענ-ליעפערונג.) אין בעטרעף דער דרייאיאֶהריגען שטיינקאָהלענ-ליעפערונג פיר דיא שטאָדטישען וואססערווערקע בודאפעסט׳ס ווארדע פיר דען .14 יוני איינע ליציטאציאָן אויסגעשריעבען. יעדער אָפפערענט האט איין וואדיום פאָן 8000 פל׳ צו ערלעגען. דער יאֶהרליכע בעדארף בעלייפט זיך אויף צירקא 200.000 מעטער-צענטנער.

(קאסערנ-איינריכטונגס-געגענשטאֶנדע.) צור ליעפערונג דער אויף פל׳ 9253.11 פעראנשלאגטען איינריכטונגס-געגענשטאֶנדע פיר דיא נייא ערבויטע אינפאנטעריע-קאסערנע אין פינפקירכען איזט איינע אָפפערט-פערהאנדלונג אויסגעשריעבען. דיא אָפפערט-פערהאנדלונג פינדעט בייא דער שעניע-דירעקציאָן אין פינפקירכען אם .13 יוני 10 אוהר פאָרמיטטאגס שטאטט, וואָ אויך דער אויסווייז דער צו ליעפערנדען געגענשטאֶנדע נעבסט בעדינגניססען צו ערפאהרען זינד; דיעזעלבען קאָננען אבער אויך בייא דער בודאפעסטער האנדעלס- אונד געווערבעקאממער בעזיכטיגט ווערדען. וואדיאום פל׳ 463.

(ברעננהאָלצ-ליעפערונג.) בעטרעפפענד דיא ליעפערונג פאָן 550 קוביקמעטער אייכענ- אונד 550 קוביקמעטער צערר-אייכענ- אָדער בוכענהאָלץ פיר דיא שטאדט אראד פינדעט אם .13 יוני פאָרמיטטאגס 10 אוהר ביים שטאֶדטישען ווירטהשאפטס-אמטע צו אראד איינע שריפטליכע אונד מינדליכע אָפפערטפערהאנדלונג שטאטט. אויסרופונגספרייז פיר אייכענהאָלץ פל׳ 2.40, פיר צעררייכענ- אָדער בוכענהאָלץ פל׳ 2.75. דיא נאֶהערען בעדינגניססע קאָננען ביים שטאֶדטישען ווירטהשאפטס-אמטע אין ערפאהרונג געבראכט ווערדען. וואדיאום פל׳ 284.

(גוטס-פערפאכטונג.) דער דעם זיעבענבירגער ראָמיש-קאטהאָלישען שטודיענפאָנדע געהאָריגע, אין דען געמיינדען קאיאנטאָ אונד דיאָש ליעגענדע, צירקא 1500 יאָך גראָסע, מיט וואָהנ- אונד ווירטהשאפטס-געביידען פערזעהענע גרונדבעזיטץ ווירד פאָם .1 מאֶרץ 1893 אָן, אויף צעהן יאה״ע אין פאכט געגעבען. דיא מיט איינעם וואדיאום פאָן 10 פערצענט דער אָפפערירטען יאה״עס-פאכטסוממע פערזעהענען אָפפערטע זינד ביז .7 יולי 1892 מיטטאגס 12 אוהר ביים דירעקציאָנסראטהע דעם זיעבענבירגער ראָמיש-קאטהאָלישען שטאטוס אין קלויזענבורג (בעלטאָרדא-גאססע 10) איינצורייכע, אונד דאָרטזעלבסט אויך דיא נאֶהערען בעדינגניססע אין ערפאהרונג צו בריגגען. אויסרופונגספרייז פל׳ 6000 פער יאהר.

(רעפס-אָל-ליעפערונג.) פיר דיא צור בודאפעסטערזידליכען בעטריעבסלייטונג דער קאָניגל׳ אונג׳ שטאאטסבאהנען געהאָריגען ליניען זינד פאָם .1 יולי 1892 ביז ענדע יוני 1893 צירקא 350 קוו׳ רעפס-ברענג-אָל אונד 40 קוו׳ רעפס-שמיער-אָל צו ליעפערן. דיא אויף דיעזע ליעפערונג בעצוגהאבענדען אָפפערטע זינד ביז .24 יוני מיטטאגס 12 אוהר בייא דער .I סעקציאָן דער אָבגענאננטען בעטריעבסלייטונג (איססערקערעפעשער שטראססע, פענזיאָנסגעביידע נר. 2) איינצורייכען, וואָזעלבסט אויך דיא נאֶהערען בעדינגניססע ערפאהרען ווערדען קאָננען, אונד דאס וואדיום פער 5% איינען טאג פאָהער בייא דער זאממעלקאססא דערזעלבען בעטריעבסלייטונג צו ערלעגען. גלייכצייטיג זינד אויך מוסטער אין פלאשען פאָן יע 1 קילאָגראמם דער גענאננטען בעטריעבסלייטונג פאָרצולעגען.

טעלעגראממע.

קיעל, .7 יוני. אונטער דאָננערנדען סאלוטשיססען דער פלאָטטען ליעפען אום 10½ אוהר דיא שיפפע „האָהענצאָללערן״, „פאָלארשטערן״, „צארעווא״, „קאָרנילאָוו״ אונד „וואכט״ אים האפען איין. קאיזער ווילהעלם וואר אן באָרד דעם „האָהענצאָללערן״ דעם קאיזער פאָן רוסלאנד אונד דעם גראָספירסטענ-טהראָנפאָלגער ביז פריעדריכסאָרט ענטגעגענגעפאהרען, וועלכען אָ״ט דער „פאָלארשטערן״ אום 9 אוהר 50 מינוטען פאססירטע.

קיעל, .7 יוני. דיא קאיזער-שיפפע פוהרען בייא וואָלקענלאָזעם הימםעל אין דען קריעגס-

דער צאר אין אנגסט אונד פורכט.

(ראָמאן אוים דעם היטיגען לעבען רוסלאנדס.)

(נאך איינעם ראָמאן פאָן לעאָ פ׳ ריינהאָלד.)

2. קאפיטעל: **דיא שוועסטער דעם פערהאפטעטען.**

(.15 פאָרטזעטצונג.)

דער מיניסטער דעם אויסוואֶרטיגען, הערר פאָן גיערס, וואורדע פאָן זיינער מאיעסטאֶט אלס איינער דער ערסטען איינער לאֶנגערען אנשפראכע געווירדיגט, דאנן גענעראל טשערעווין אונד אָבער-פראָקוראטאָר פאָביעדאָנאָשעוו. דיא צארעוונא אונטערהיעלט זיך אונטערדעססען מיט דער שאָנען קאָמטעססע באָהארנאֶה, דער שוועסטער דעם גענעראלס סקאָבעלעוו, דיא אן דען פרינצען פאָן לייכטענבערג פערהייראטעט איזט אונד דער דער פלאטטערהאפטע גראָספירסט אלעקסעי, דעס קאיזערס פלאטטערהאפטער ברודער, זאָוויא פיעלען אנדערען זיין הערץ צו פיססען געלעגט האטטע.

דיעזען מאָמענט, דא אללער אויגען ענטוועדער אויף דיא טאנצענדען, אָדער אויף דאס הערדשער-פאאר געריכטעט ווארען, בענוטצטע באראָן פעדאָר קארעפף, אום אונאויפפאֶלליג אין איינען קליינען, אנשטאָססענדען ווינטער-גארטען צו טרעטען, וואָ ער דער פירסטין עליזאבעטה באריאטינסקי, דער האָפדאמע דער קאיזערין, אנזיכטיג געוואָרדען, איינע לייכטע ראָטהע פאֶרבטע איהרע ערלעס, בלאססעס אנטליטץ, אלס דער באראָן צו איהר הערואנטראט.

„גוטען אבענד, פרינצעססין,״ זאגטע דער באראָן אין האלבגעדאֶמפפטעם טאָנע, „איך זעהע, דאס וויר צווייא דיא איינזאמקייט אויפזוכען אינמיטטען דיעזעס רוישענדען האָפפעסטעס. זאָ קאָממען וויר אלזאָ דעננאָך צוזאממען, וועגן אויך נור — אויס צופאלל.״

דיא יונגע האָפדאמע שויטע דעם באראָן מיט איינעם טרוירינגען, איננינגען בליקקע אין דיא אויגען.

„זיא וואָללען מיך פערלעטצען, פעדאָר; וועסהאלב דיעזער טאָן, וועסהאלב דיעזע קאלטע אנשפראכע? ווארום נעננען זיא מיך ניכט בעטזי, וויא זאָנסט?״

„איך האבע איינזעהען געלערנט, פרינצעססין,״ ערווידערטע דער באראָן שמערצליך, „דאס עס פאָן איינעם איינפאכען רוססישען פרייהערן, דער זיין פערמאָגען פיר דיא וויססענשאפט — פערגיידעט, איינע פערמעססענהייט וואֶרע, דער עהרענדאמע איהרער מאיעסטאֶט דער צארעוונא, דיא מיט דעם קאיזערליכען הויזע זאָגאר פערוואנדט איזט, ניכט דען טיטעל צו געבען, דער איהר געביהרט. מיט פאָללעם רעכטע געביהרט, דורכלויכט. זיא האבען מיך דאס ערסט נייליך אויף דעם האָפ-קאָנצערט רעכט דייטליך עמפפינדען לאססען, פרינצעססין.״

„זיא זינד גרויזאם, באראָן, וויא אללע מאננער,״ ענטגעגנעטע דאס הערדליכע מאֶדכען מיט טיעף עמפפונדענער בעוועגונג. „זיא אכטען דיא געפיהלע דעם הערצענס פיר ניכטס, ווענן איהרע איינגעליעבע פערלעטצט איזט. ווענן איך שטאָלץ וואֶרע, וויא זיא עס גלויבען, פעדאָר, ווירדע איך מיך ניכט איינמאל פערטהיידיגען געגען איהרע פאָרווירפע . . . אבער איך בין עס ניכט, איהנען געגענאיבער ניכט. דאס וויססען זיא גוט, אונד קאָננען מיך דעננאָך זאָ פייניגען, פעדאָר. עס איזט איהנען זעהר גוט בעקאננט, דאס מיך דער האָפדיענסט אין דער נאֶהע איהרער מאיעסטאֶט פעסטהיעלט . . .״

„אום אין דער נאֶהע דעם גאלאנטען גראָספירסטען אלעקסעי, דער איהנען זיינע האָגינ-רעדען אנ׳ס אָהר פליסטערטע . . .״

„וואס קאנן איך דאפיר, פעדאָר! קוואֶלען זיא מיך דאָך ניכט מיט איהרער נאנץ אונבעגרינדעטען איפערזוכט. אלס אָב איך עס איהנען ניכט שאָן הונדערטמאל געזאגט האֶטטע, דאס דער גראָספירסט פיר מיך גאר ניכט אויף דער וועלט איזט. איך האָרע זיינע זיססען רעדען קוים אן אונד לאססע איהם געגענאיבער היעבייא דיא איינפאכסטען רעגעלן דער האָפליכקייט אויסער אכט. אבער דער קאָנצערט-זאאל איזט קיין באלל-זאאל, אין דעם מאן זיך פרייא בעוועגען קאנן, אונד זאָ מוססטע איך נעבען איהרער מאיעסטאֶט אויסהארען, זאָ זעהר מיר דיא נענענוואַרט דעם פרינצען צו-ווידער וואר.

„אונד איך זאגע איהנען, בעטזי, דאס איך דען נאכשטעללונגען דיעזעס פרינצליכען וויבער-יאֶגערס איינמאל איין שלימםעס ענדע בערייטען ווערדע.״

„אום גאָטטעס ווילען, פעדאָר, בעגעהען זיא קיינע טהאָרהייטען. איהרע שטעללונג איזט אָהנעהין שוועריג גענוג. מאמא זאגט אימםער, זיא וואֶרען איין היטצקאָפף, דער מיט דעם קאָפפע דורך דיא וואנד רעננט, אונד דער גראָספירסט איזט אויך ניכט אם בעסטען אויף זיא צו שפרעכען.״

„איך שעערע מיך דען קוקוק אום דען גראָספירסטען; ער זאָלל מיר מיינע וועגע ניכט קרייצען.״

(פאָרטזעטצונג פאָלגט.)

דיא איינפיהרונג נייער אונד הערריכטונג אלטער פעסטונגען זינד לאנגסט קיין געהיימניס מעהר.

זאָ לאנג ; אבער דער געאייגנעטע צייטפונקט צום אנגריפפע ניכט איינגעטרעטען איזט, מוסס רוםלאנד דיא בעציעהונגען צו דען איבריגען שטאאטען אויפרעכט ערהאלטען. דער נאָטה אונד ניכט דעם טריעבע דעס איינענען הערצענס געהאָרכענד, בעטריטט אלזאָ צאר אלעקסאנדער דען דייטשען באָדען, אום דעם קאיזער ווילהעלם דען זאָ לאנגע שולדיג געבליעבענען אונד זאָ אָפט הינויסגעשאָבענען בעזוך אבצושטאטטען.

טאגעס-נייאיגקייטען.

(זיינע מאיעסטאט דער קאָניג) שפענדעטע 16,000 גולדען פיר דיא אָפפער דעס בערגוועדק-אונגליקקעס אין פרשיבראם.

(דער איינצוג דעס קאָניגס אין בודאפעסט) גינג פאָרגעסטערן אין מוסטערהאפטער אָרדנונג פאָר זיך. דיא בעגייסטערונג, מיט וועלכער דער געליעבטע מאָנארך פאָן זיינעם טרייען אונגארישען פאָלקע בעגריסט וואורדע, לאססט זיך ניכט בעשרייבען, מאן מוסס זיא מיט ערלעבט האבען. שרייבער דיעזער צייליען וואר צייגע יענער גראָסארטיגען פעסטליכקייטען, דיא פאָר יאהרען אין וויען צור פייער דער זילבערנען האָכצייט איהרער מאיעסטאטען פעראנשטאלטעט וואורדען. דער שמוקק אונד גלאנץ, וועלכען דיא קאיזער-שטאדט דאמאלס ענטפאלטעטע, וואר וואָהל זעהר רייך אונד קינסטלעריש איבעראוס ווערטהפאָלל; אבער דער יובעל אונד דיא בעגייסטערונג דער אָסטערדייכער, דיא וואָהל אן טרייע אונד אנהאָנגליכקייט פיר קאיזער אונד רייך ניכטס צו ווינשען איבריג לאססען, שטאנדען וייט הינטער דען איבערוואָלטיגענדען סצענען, דיא זיך ביים פאָרגעסטריגען איינצוגע דעס קאָניגס אין זיינע אונגארישע הויפטשטאדט דארבאָטען. זיינע מאיעסטאט זעלבסט וואר טיעף גערידהרט איבער דיעזען אויפריכטיגען, אונפערקעננבאר אוס דער טיעפסטען טיעפע דעס הערצענס קאָממענדען יובעל, אונד איינע טהראָנע פלאָס איבער דיא וואנגען דעס קאָניגס הינאב. דאָך אים נאָכסטען אויגענבליקק האט זיך זיין האָהעס אנטליטץ וויעדער ערהייטערט אונד ער ווינקטע נאָך אללען זייטען הין, דיא שטירמישען צורופע מיט הולדפאָללעם גרוססע ערוויעדערנד. זאָ לענקטע דער קאָניג, אין דער אָפפענען פראכט-עקוויפאשע, אן דער זייטע דעס מיניסטער-פראזידענטען, גראפען יוליוס סאפארי, פאהרענד אונד פאָן דעם מיט גלאנצפאָללער פראכט אויסגעשטאטטעטען אריסטאָקראטישען רייטער-באנדעריום בעגלייטעט, דיא לאנגע שטרעקקע פאָם וועסט-באהנהאָפע ביז צור אָפנער בורג צוריק.

(דער פאקקעל-צוג,) וועלכער היער פאָרגעסטערן אבענדס צו עהרען דעס קאָניגס האטטע שטאטטפינדען זאָללען, איזט אויף דירעקטען וואונש זיינער מאיעסטאט, מיט ריקקזיכט אויף דאס רעגנערישע וועטטער, אונטערבליעבען. דערזעלבע ווירד וואהרשיינליך מאָרגען אָדער פרייטאג אבענדס פעראנשטאלטעט ווערדען. דיא איללומינאציאָן דער הויפטשטאדט יעדאָך האט געסטערן אבענדס שטאטטגעפונדען אונד איזט, אונגעאכטעט דעס ביז מיטטערנאכט אנהאלטענדען שטראָמענדען רעגענס, איבעראוס גלאָנצענד געלונגען.

(אין דער אָרטה'שען סינאגאָגע) דער פעסטער אָרטה' איזר' געמיינדע פינדעט היינטע אוס אנלאסס דעס 25-יאהריגען קראָנונגס-יובילאומס, איין פעסט-גאָטטעסדיענסט שטאטט, ביי וועלכעם ז' עהרווירדען הרב הגאון מו"ה ר' קאָפעל רייך נ"י דיא פעסט-רעדע האלט.

(יובילאומס-פייער אין דער פראָווינץ.) אוס פיעלען שטאָדטען דעס לאנדעס קאָממען אונס בעריכטע איבער יובילאומס-פעסטליכקייטען צו, דיא וויר ליידער ניכט פעראָפפענטליכען קאָננען, דא אונס דער קנאפפע רוים אונזערעס בלאטטעס דיעס ניכט געשטאטטעט.

(איבער דאס בעפינדען דעס באראָנס הירש) וועלכער אין פאריז קראנק ליעגט, לויפען בערוהיגענדע מעלדונגען איין. דער גראָסע וואָהלטהאטער וואר ווירקליך שווער קראנק, דאָך איזט אין זיינעם בעפינדען ערפרייליכער-וויזע איינע ענטשיעדענע בעססערונג צו פערצייכנען.

(איין יידישער בירגערמייסטער אין פראנקרייך.) אונזער גלויבענסגענאָססע הערר קארל פריינד, דער פאָר מעהרערען יאהרען אוס באָהמען נאך פראנקרייך אויסגעוואנדערט איזט, וואורדע דיעזער טאגע צום בירגערמייסטער דער פראנצאָזישען שטאדט ליסל-אנ-ריגאָל געוואָהלט. הערר פריינד געהאָרט צו דען בעדייטענדסטען גראָס-אינדוסטריעללען פראנקרייכס אונד האט זיך אום דיא גענאננטע שטאדט גראָסע פערדיענסטע ערוואָרבען.

(פערזאָנליכער האסס געגען צאר אלעקסאנדער.) אין איינעם קאפפעהויזע דער פראנצאָזישען שטאדט סט'-עטיענן האט זיך דיעזע וואָכע פאָלגענדער פאָרפאלל ערייגנעט: אלס פאָלקסזאנגער אין איינעם ליעדע דען רוסישען קאיזער פערהערליכטען, בעגאנן איין צושויער צו פפייפען. אלס ער דאריבער צו רעדע געשטעללט וואורדע, שטיעס ער בעליידיגענדע וואָרטע געגען צאר אלעקסאנדער אוס. דיא פאָליציא פערהאפטעטע איהן אונד קאָננטע איהן נור מיט שווערער מיהע געגען דיא וואוטה דער פאָלקסמענגע שיטצען. דער פערהאפטעטע איזט איין קויפמאנן אוס ליאָן אונד גיבט אן, דאס ער איינען "פערזאָנליכען האסס" געגען דען רוסישען קאיזער האבע.

(אונ-עהעליך.) דאס שטאטיסטישע ביראָ אונזערער הויפטשטאדט פעראָפפענטליכט איינען אויסווייז איבער דיא אים יאהרע 1891 אין בודאפעסט לעבענד געבאָרענען קינדער. דיעזעם אויסווייז צופאָלגע וואורדען היער אים פערגאנגענען יאהרע 18,507 קינדער געבאָרען, דארונטער 3208 יידישע קינדער. פאָן דען נייא-געבאָרענען זינד אונ-עהעליך: 31 פערצענט דער קאטהאָלישען, עבענזאָפיעל דער לוטהעראנישען, 32 פערצענט דער קאלווינישען אונד בלאָס עלף פערצענט דער יידישען קינדער. דיעזע צאהלען ליעפערן איין זעהר בערעדטעס צייגניס פיר דאס מאָראלישע לעבען אינמיטטען דער יידישען קאָנפעסיאָן אים פערהאָלטניססע צו דען אנדערען גלויבענס-בעקעננטניססען.

(סינאגאָגען-בויא.) דיא איזר' קולטוס-געמיינדע אין טראָפפוי האט בעשלאָססען, אויף דעם אין דער "טייכ-גאססע" דיעזער שטאדט געלעגענען בויא-גרונדע איינע סינאגאָגע צו ערבויען, דערען קאָסטען 55,000 גולדען בעטראגען זאָללען.

(טאָדעספאלל.) אים אלטער פאָן 50 יאהרען איזט אין פאריז דער בעקאננטע סעקרעטאָר דער "אלליאנס איזראעליט" הערר איזידאָר לאָב געשטאָרבען. דער פערבליכענע געהאָרטע צו דען בעדייטענדסטען יידישען געלעהרטען פראנקרייכס אונד לייטעטע נאהעצו 20 יאהרע הינדורך דיא אנגעלעגענהייטען דער "אלליאנס." ער וואר פראזידענט דער "געזעללשאפט פיר יידישע וויססענשאפטען" אין פאריז.

(איבער איין שרעקקליכעס וואָלקענברוכ-אונגליקק) ווירד אוס דער אמעריקאנישען שטאדט פיטסבורג אונטער דעם פאָרגעסטריגען דאטום פאָלגענדעס טעלעגראפירט: "דיא שטאָדטע טיטוסוויללע אונד אָיל-ציטי זינד אינפאָלגע איינעם וואָלקענברוכעס איבערשוועממט. דיא פעטראָלעאום-ראפפינעריע וואורדע

פאָיללעטאָן.

פאָר 700 יאהרען.

היסטאָרישער ראָמאן אוס דעם ענדע דעס צוואָלפטען יאהרהונדערטס.*)

(43. פאָרטזעטצונג.)

"איין נייער קריעג, דער אבערמאלס דען קרייץ-צוג אויף איינע אונבעשטיממטע צייט הינויסשיעבט, דירפטע לייכט צו איננערן אונרוהען פיהרען אונד פיעלען אונצופריעדענען, דיא יעטצט איהרע געזיננונג אונטערדריקקען מיססען, פעראנלאססונג געבען, דאמיט הערפאָרצוטרעטען." (שפראך דער בישאָף.) "געלאָנגע עס אבער אויך, דען קאמפף מיט פראנקרייך צו פערמיידען, זאָ האטטען וויר דאָך ניכט אויף זיינע טהיילנאהמע אם קרייץ-צוגע צו רעכנען, אונד אבגעזעהען דאפאָן, דאס אונס דאנן איינע וויכטיגע אונטערשטיטצונג מאנגעלטע, ליעסע דער קאָניג איינען געפאָהרליכען פיינד צוריקק, דער ניכט זיימען ווירדע, זיך אין דען בעזיטץ דער איהרער בעסטען שטרייט-קראָפטע בערויבטען נאָרמאנדיע צו זעטצען. ניין, מיינע ערהאבענע קאָניגין, עס איזט ניכט צו וואגען. זאָ זעהר איך אייער גנאדען וואונש עהרע, זאָ זעהע איך דאָך איין, דאס ניכטס איבעראיילט ווערדען דארף. זינד ערסט אללע אנגעלעגענהייטען צווישען פראנקרייך אונד ענגלאנד געאָרדנעט, זינד דיא העערע ביידער לאָנדער איינגעשיפפט, אונד איזט דער ריקקטריטט פיר פיליפפ איינוסט אונמאָגליך, דאנן ערסט איזט עס צייט, איירען פאָרשלאג דורכצופיהרען."

"איירע גרינדע איבערצייגען מיך," שפראך דיא קאָניגין אין אונרוהיגער בעוועגונג, "אונד איך מוסס איך זאָגאר בעקעננען, דאס איך וויים, וויא בערייטס דאס פאָלק פאָר אונגעדולד איבער דיא ביזהעריגע פערצאָגערונג דעס קרייץ-צוגעס שוויעריג איזט אונד אויף אונהייל זיננט. צונאָכסט ווירדע דער אויסברוך דעס אונוויללענס דיא יודען טרעפפען."

"מאן מוסס אללעס אנוועגדען, דיעזעס צו פערהינדערן," ריעף פודזשי ערשראָקקען; "דער קאָניג ווירדע פורכטבאר צירנען. ער האט דאס פערפאהרען פיליפפס געגען דיא יודען דורכאוס געמיססביללינגט, ער וויללל זיא געשיטצט וויססען, אונד וועגן דאס פאָלק זיך הערויסנאָהמע, איהם דורך איינגעמאָכטיגעס בעגיננען צו טראָטצען, זאָ ווירדע איהן דאס אין איינע וואוטה פערזעטצען, דערען פאָלגען איך שייע. איך ביטטע איך, מיינע פירסטין, וואס איזט געשעהען, דיעזעס איבעל פאָרצובייגען?"

"בערוהיגעט איך," ערוויעדערטע זיא, "פאָרלייפיג איזט ניכטס צו בעזאָרגען. איך ליעבע דיא יודען ניכט, דיעזעס גאנצע געשלעכט איזט מיר צו-ווידער; דאָך זיא שטעהען נון איינמאל אונטער דעם שוטצע דער קראָנע, אונד אונזערע עהרע ווירד פערלעטצט, וועגן וויר דולדען, דאס דיא ראָההייט איינער אונגעציגעלטען מענגע וויללקירליך מיט איהנען שאלטעט. אויך איזט עס ביז יעטצט נור נאָך דיא ניעדערסטע פאָלקסקלאססע, דיא זיך דראָהונגען געגען זיא ערלויבט, אונד אונטער אללען בעססער געזיננטען שפריכט זיך לויט דער אבשייא געגען איינע געוואלט-טהאט אוס. דעננאָך ווירד עס נאָטהיג זיין, דען וואכער דער יודען דורך שטרענגע געזעטצע צו בעשראָנקען אונד יעדע רייבונג מיט דעם פאָלקע צו פערהינדערן, דאמיט דער האסס ניכט איינמאל פלאָטצליך הערפאָרברעכע. איהר האָרעט, בישאָף, דאס איך אין בעציעהונג אויף דיא יודען גערעכט דענקע, אונד בעזאָרגטער פיר זיא בין, אלס זיא עס פערדיענען. וויא דענקט אבער ריכארד? איזט עס אויך נור גערעכטיגקייט, דיא איהן זיא שיטצען הייססט, אָדער ליעבט ער דיא יודען, אונד פיללייכט גאר — דיא יידינגען?"

"וואס וויללל אייער גנאדען דאמיט זאגען?"

"זייד איהר ווירקליך ניכט אונטעררירכטעט, אָדער שטעללט איהר איך נור זאָ?" פראגטע עלעאָנאָרע. "האלטעט ניכט צוריקק, בישאָף, שפרעכט אָפפען מיט מיר, דענן איך ווייסס אללעס. האטטעט איהר ניכטס געמערקט, אָדער האטטע מאן איך ניכטס פערטרויט?"

"נון, יא דענן!" ערוויעדערטע פודזשי. "אבער איך בעגרייפע ניכט, ווארום מאן אייער גנאדען מיט דיעזען קלייניגקייטען בעהעלליגט."

"איהר נעננעט דאס קלייניגקייטען?" ריעף זיא שמערצליך. "איהר דענקעט אים הערצען אנדערס, אלס אייער מונד שפריכט. אָ, מיין פריינד, פערבערגעט מיר איירע מיינונג ניכ פערגעסט דיא קאָניגין, זעהעט אין מיר נור דיא מוטטער איירעס ריכארד, דען איהר זאָ טרייא ליעבעט. מיט וועם קאנן איך מיך היעריבער בעראטהען, ווען ניכט מיט איך? גאָטט האט מיר איינען העררליכען זאָהן געגעבען, איינען געבאָרענען העלדען, פאָלל האָהען, קאָניגליכען זיננעס, אבער גראָסע פלעקקען ענטשטעללען זיינען גלאנץ אונד דראָהען, איהן גאנץ צו פערדונקעלן." (פאָרטזעטצונג פאָלגט.)

*) נייא איינטרעטענדען אבאָננענטען ווירד, אויף פערלאנגען, דער אנפאנג דער ביידען לויפענדען ראָמאנע גראטיס צוגעזענדעט.